

«РОЗВИТОК НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 2013»

**МАТЕРІАЛИ ДЕВ'ЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

25 - 27 листопада 2013 р.

Полтава 2013

К.п.н., доц. Гончарова О.А., Беляєва О. О.

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ГРАМАТИЧНІ ІГРИ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

В даний час великий інтерес викликає використання граматичних ігор на уроках іноземної мови для моделювання реальної ситуації спілкування. На думку М.Ю. Курбатової, «граматична гра легко вписується в урок і доставляє учням задоволення. Граматичні ігри для дітей у молодшому шкільному віці дуже важливі, особливо під час навчання їх англійської граматики» [1, с. 145].

Гра, як відомо, є провідною формою діяльності дитини не лише в молодшому шкільному віці, але й на початку навчання іноземної мови на середньому етапі. Не секрет, що багато видатних педагогів справедливо звертали увагу на ефективність використання ігор у процесі навчання. Отже, мета нашої статті – теоретично обґрунтувати доцільність використання граматичної гри на уроці іноземної мови. Дана тема важлива для досконалого вивчення і особливо практичного застосування в школах. Її актуальність на сучасному етапі є очевидною, що дає простір викладачам для новаторства і впровадження в життя власних ідей та рішень.

Можливість опори на ігрову діяльність дозволяє забезпечити природну мотивацію діяльності іноземною мовою, зробити цікавими і осмисленими навіть елементарні висловлювання [3, с. 142].

На думку С.А. Лисіче, «гра – традиційний, визнаний метод навчання і виховання. Це унікальний засіб ненасильницького навчання дітей». Граматична гра відповідає природним бажанням і потребам дитини, а тому з її допомогою вона буде вчитися із задоволенням. Завдяки граматичним іграм активізуються всі пізнавальні процеси учнів: розвиваються увага, пам'ять, мислення, творчі здібності. Навчальні ігри допомагають зняти втому, подолати мовний та психологічний бар'єри. Їх використання завжди дає хороші результати, підвищує інтерес до предмета, дозволяє сконцентрувати увагу на головному – оволодінні мовними навичками в процесі природної ситуації спілкування під час гри [7, с. 54].

А.А. Леонтьєв вважає, що гра не тільки вчить, змінює, виховує, але і веде за собою розвиток. Де гра, там емоції, а де емоції, там активність, увага, уява і, звичайно, працює мислення. Все це закладено в грі, адже гра – це: діяльність (мовна), вмотивованість, відсутність примусу, індивідуалізована діяльність, глибоко особиста, навчання і виховання в колективі, розвиток психічних функцій і здібностей, «вчення із захопленням»[5, с. 26].

Грамотична гра повинна бути добре організована. Перед учнями повинна бути поставлена ігрова мета, пояснені умови гри; що стосується програми їх дій, то це залежить від прихованої навчальної мети:

1. формування певних навичок;
2. розвиток певних мовленнєвих умінь;
3. навчання вмінню спілкуватися;
4. розвиток необхідних здібностей і психічних функцій;
5. пізнання (у сфері становлення власної мови);
6. запам'ятовування мовного матеріалу [2, с. 122].

Специфіка грамотичної гри в тому, що навчальні завдання маскуються. Дитина вчиться в результаті гри. Про навчальні можливості ігор відомо давно. У грамотичній грі проявляються особливо повно здібності дитини. Гра завжди передбачає прийняття рішення – як діяти, що сказати, як виграти. Бажання вирішити ці питання загострює розумову діяльність граючих. Діти, як правило, над цим не замислюються, для них гра, перш за все, – захоплююче заняття. Цим-то вона і приваблює вчителів. Переваги гри полягають ще й у тому, що в ній всі рівні. Вона посилює навіть слабким учням [8, с. 94].

Н.Д. Гальскова поділяє всі ігри на дві великі групи. Першу групу складають грамотичні, лексичні, фонетичні та орфографічні ігри, які сприяють формуванню мовних навичок. Звідси її назва «підготовчі ігри». Оволодіння грамотичним матеріалом, перш за все, створює можливість для переходу до активної мови учнів. Грамотичні гри допоможуть зробити нудну роботу більш цікавою та захоплюючою. При організації грамотичної гри багато що залежить від учителя, його емоційності, з одного боку, та вміння вчасно піти у бік, бути непомітним – з іншого боку, в особливості, якщо провідні в грі – діти. У ході грамотичної гри вчитель не повинен виправляти помилки, а відзначати для себе, на які мовні явища слід

звернути увагу, над чим попрацювати. Головне при проведенні гри – створити доброзичливу атмосферу і ситуацію успіху для учнів [4, с. 87].

Успіх ігор залежить від атмосфери спілкування, яку вчитель створить в класі. У грі відбувається оволодіння видами мовленнєвої діяльності як засобами спілкування.

На уроках можна використовувати ігрові вправи як для зміни діяльності з метою активізації творчої уваги, так і для додаткової практики або перевірки граматики і словникового запасу.

Необхідно враховувати, що мислення дітей молодшого віку – конкретне, і спирається воно на наочні образи і представлення. Для розуміння нудних граматичних правил їм потрібен реальний предмет або його зображення – це допомагає зробити процес засвоєння знань більш цікавим і емоційно забарвленим [6, с. 119].

Отже, якщо при навчанні граматики на уроках англійської мови систематично використовувати ігри, то процес оволодіння граматичним навиком буде більш ефективним.

Література:

1. Бориско Н.Ф. Сам собі методист, або Поради вивчає іноземну мову / Н.Ф. Бориско. – Київ. Фірма «ІНКОС», 2001 – С. 145.
2. Гальскова Н.Д. Сучасна методика навчання іноземних мов / Н.Д. Гальскова / Посібник для вчителя. М.: Аркто, 2000. – С. 122.
3. Колкер Д.Г. Практична методика навчання іноземної мови / Д.Г. Колкер / Учеб.пос. – М.: вид. – Центр «Академія», 2000. – С. 142 .
4. Курбатова М.Ю. Ігрові прийоми навчання граматики англійської мови на початковому етапі. /М.Ю. Курбатова. Іноземні мови в школі. – 2006 р.– № 3. – С. 87
5. Леонтьев А.А. Некоторые психолінгвистические предпосылки отбора и подачи грамматического материала / А.А. Леонтьев // Психология и методика обучения второму языку. – М.: 1967. – С. 26.
6. Лисіче С.А. Лексико-граматичні ігри на уроці англійської мови в молодших класах/ С.А. Лисіче . – 2005. – № 8. – С. 119.
7. Мухіна В.С. Дитяча психологія / В.С. Мухіна. – М.: ТОВ «Квітень Прес», Видавництво ЕКСМО – Прес, 1999 . – С. 54.
8. Рогова Г.В. Методика навчання іноземних мов у середній школі / Г.В. Рогова. М.: Просвещение. – 1991. – С. 94.

К.п.н., доц. Гончарова О.А., Ібієва А.І.

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ВИКОРИСТАННЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Актуальність міжпредметних зв'язків у шкільному навчанні очевидна. Вона обумовлена сучасним рівнем розвитку науки, на якому яскраво виражена інтеграція суспільних, природничих і технічних знань. Інтеграція наукових знань, у свою чергу, пред'являє нові вимоги до фахівців. Зростає роль знань людини в області, суміжній зі спеціальністю, і умінь комплексно застосовувати їх при вирішенні різних завдань. Проблемі міжпредметних зв'язків приділяють увагу вчені-методисти і вчителі. У ряді наукових праць відзначається, що міжпредметні зв'язки формують в учнів світогляд, пізнавальні інтереси, розширюють їх кругозір, сприяють глибокому засвоєнню знань, виробленню мовленнєвих умінь і навичок.

Метою роботи виступає теоретичний аналіз сутності міжпредметних зв'язків як актуального засобу комплексного підходу до навчання англійської мови; визначення оптимальних умов використання міжпредметних зв'язків як засобу розвитку мовленнєвих умінь і навичок на уроках англійської мови.

Питанню міжпредметних зв'язків приділяли увагу такі вітчизняні педагоги, як Я. Коменський і К. Ушинський. Вони підкреслювали необхідність взаємозв'язків між навчальними предметами для відображення цілісної картини природи «в голові учня», для створення істинної системи знань і правильного світорозуміння [4, с. 2]. Я. Коменський вважав, що знання учнів будуть міцними, якщо все, що в природі знаходиться у постійному взаємозв'язку, у такому ж зв'язку викладати учням [5, с. 179]. Цю ідею підтримували і закордонні класики – А. Дістервег, Дж. Локк, І. Песталоцці. Серед українських вчених

проблемою міжпредметних зв'язків займалися Г. Ващенко, П. Каптеров [3, с. 40-46].

В даний час ідеї міжпредметних зв'язків отримали свій подальший розвиток в роботах М. Берулава, Г. Берулава, А. Боброва, Г. Гранатова, Н. Груздьової, Д. Зверева, В. Ільченко, Ц. Кац, В. Максимової, А. Петрова, С. Старченко, М. Тулькібаевой, А. Усовой, В. Федорової, О. Яворука, В. Янцена та інших [5, с. 179]. Частина дослідників, такі як В. Оконь, С. Рашкова, М. Фіцула, визначають міжпредметні зв'язки як взаємну узгодженість змісту навчальних предметів, що зумовлена системою наук і дидактичними цілями. За В. Якиляшеком, міжпредметні зв'язки виступають засобом комплексного підходу до навчання й посилення його єдності з вихованням [5, с. 180], а В. Максимова, в свою чергу, трактує міжпредметні зв'язки як засіб відображення у змісті кожного навчального предмета і в навчальній діяльності продуктів міжнаукової інтеграції, оскільки вони сприяють реалізації принципу науковості у змісті навчання [5, с. 181]. На думку американських науковців Ж. Мартинан і Ж. Фуре принцип міжпредметності вважається одним із основних принципів сучасного навчального процесу [1, с. 4].

Організація навчальної діяльності з використанням міжпредметних зв'язків на уроках англійської мови викликає в учителів деякі труднощі. Причини труднощів практичного здійснення міжпредметних зв'язків носять як об'єктивний, так і суб'єктивний характер. Об'єктивна причина – це недостатність методичних рекомендацій у цій галузі, координації діяльності вчителів. Суб'єктивні причини – це необізнаність у змісті програм із суміжних предметів, недостатність знань та умінь, відсутність досвіду в реалізації зв'язків між предметами, здійснення міжпредметних зв'язків у шкільній практиці не в повній мірі [2, с. 6].

На основі проведеного аналізу передового педагогічного досвіду ми дійшли висновку, що міжпредметні зв'язки, перш за все, спрямовані на переорієнтацію процесу навчання англійської мови, на розвиток особистості учня, навчання його самостійно оволодівати новими знаннями. Реалізація міжпредметних зв'язків в процесі вивчення англійської мови

сприяє більш науковій організації навчально-виховного процесу і є стимулюючим фактором її опанування.

Таким чином, проблема міжпредметних зв'язків на уроці англійської мови дуже актуальна, оскільки взаємний зв'язок предметів витікає із завдань комплексного підходу до навчання та виховання, тобто тісної єдності професійного, ідейного, трудового і морального виховання. Міжпредметні зв'язки на уроках англійської мови у певних межах враховують спільне між предметами як за змістом, так і в навчально-виховному процесі.

Література:

1. Бурилова С.Ю. Міжпредметна інтеграція в навчальному процесі / Світлана Юріївна Бурилова. – Новосибірськ, 2001. – 247 с.
2. Вишневський О.М. Теоретичні основи сучасної української педагогіки / Омелян Михайлович Вишневський. – Навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти. – К.: Знання, 2008. – 566 с.
3. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / [Пантлюк М.І., Караман С.О., Караман О.В., Горошкіна О.М. та ін.]; за ред. М.І. Пантлюк. – К.: Ленвіт, 2004. – 400 с.
4. Пелешок Е.Х. Розвиток ідеї міжпредметних зв'язків у педагогіці та проблема інтегрованого навчання [Електронний ресурс] / Е.Х. Пелешок, О.А.Гордієнко. – Житомир, 2010 – С. 2-6 – Режим доступу.: [http// www.eprints.zu.edu.ua](http://www.eprints.zu.edu.ua).
5. Самарук Н.М. Теоретичні аспекти міжпредметності / Н.М. Самарук // Вісник ХНУ. – 2009. – № 14 – С. 178-186.